

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razen
nedelje in praznikov, ob 12. uri
datum naslednjega dne, štane
mesечно po ceni D 12.50, za
zemstvo D 20.50, dostavljen na
D 14.—, na izkaznice D 12.50,
inšerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštšina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sreda 9. maja 1923.

Številka: 104

Sporazum — ali kako ga pojmuje Radić in Korošec.

Maribor, 8. maja.

Odkar so radikali v svojem divjem
begu za absolutno nadvlado vesrbske
politične koncepcije v naši državi in s
tem za samoradikalno vlado pričeli ne-
ke pregovore z Radićem in Korošcem, so
tudi naši klerikalni listi, ki so bili poprej
najgnusnejša kloaka za onečastjenje srbskega
imena in za hujskanje proti bal-
kanski nekulturi in podvajanosti srbskega
plemena, začeli neprestano in z vedno
večjo upornostjo goniti lajno o sporazu-
mu. Danes vam iz vsake strani kleri-
kalnih listov bije v oči ta neprestana pe-
sem o sporazumu, v uvodnikih, političnih
noticah, dnevnih vestih itd. Zdi se ti,
kakor da na vsakem vogalu vidiš plaka-
te, na katerih je debelo tiskana beseda
"sporazum". Vse: avtonomija, davki,
službovanje naših fantov v Srbiji in še
marsikaj drugega je izginilo s hvale-
vredno preciznostjo iz bogatega registra
klerikalnih orgejev obljub in farbanja
ljudstva. Klerikalni listi, ki so poprej
neprestano napadali in blatili demokrat-
skega finančnega ministra Kumanudija,
če je zahteval v svrhu izboljšanja urad-
niškega položaja tudi primerno kritje,
ter so s to svojo demagogijo premotili
tudi enega ali drugega uradnika, da je
tem "rjovcem" levoma dal svoj glas, se-
daj ponižno molčijo, ko radikali finan-
čni minister urbi et orbi razglasa, da je
predpogoj za rešitev uradniškega vpra-
šanja 1. redukcija uradništva, 2. novi dav-
čni zakon, da torej gospodje uradniki
lahko še potrppe najmanj pol leta, kajti
tudi pri popolnoma normalnem funkci-
oniranju parlamenta ne more to oboje bi-
ti poprej rešeno. "Slovenec" k tej njegovi
izjavi celo zlobno pripominja, da je bil
dr. Stojadinović glede rešitve uradni-
škega vprašanja v svoji izjavi "precej
odkrit". Poprej so klerikalni listi vedno
peli pesem o tem, da bi se naj za polo-
vico skržili izdatki za armado in iz tega
pokrilo zvišanje uradniških prejemkov,
danes je ta pesem v njegovih predalih u-
tihnela. To vse za ceno "sporazuma".

Danes je na dnevnem redu sporazum.
Naiven človek bi mislil: pa dobro, mor-
da bo pa res potem boljše, če se napravi
ta famozni sporazum in bodo potem Srbi
rajiši privolili tudi v zahtevo prečanskih
krajcev. Recimo, da je potreben kakršen-
koli sporazum. Tak sporazum pa bo ro-
dil svoje dobre sadove le, ako bo odkrit,
pošten in ako ne bo slonel na predpo-
stavkah strankarsko-politične sebično-
sti. Ako bi bil sklenjen v skladu z držav-
nimi interesi in ne samo v skladu s
partizanskimi interesi radikalcev, kleri-
kalcev in Radića.

Iz vsega, kar vidimo te dni v naši
javnosti, pa žal izhaja samo eno: da si
tako radikali kakor Radić in Korošec ta
famozni sporazum predstavljajo vsak na
svoj način. Radikalom gre predvsem za
to, da obdrže v rokah politično moč v
državi. Mar je njim interesov srbstva ali
Hrvatov ali Slovencev. Dr. Korošca
vlečejo za nos, da jih podpira v njihovem
boju proti demokratizmu. Kakor otroka s
enkrčkom vabijo Korošca radikali z
nekim megljenim sporazumom.

Kako si predstavljajo sporazum Radić,
je dovolj jasno povedal v intervjuju, ki
smo ga objavili te dni: ali sprejmejo ra-
dikali vse pogoje in zahteve, ki jih je
on stavil pri zagrebških pogajanjih, ali
pa pride v Beograd in razžene radikalno
vlado. Torej ne sporazuma, ampak kapi-
tulacije zahteva, kapitulacije ne le dr-
žavne in jugoslovenske ideje pred njego-
vimi radikalnimi cirkuškimi znanostmi,
ampak naravnost kapitulacijo vesrbske
radikalije pred njim, pred vladarjem
Hrvatske, Slavonije, Dalmacije in Bosne.

Volitve v Sloveniji pred verifikacijskim odborom.

Priprave za prehod klerikalcev v vlado.

Beograd, 8. maja. V včerajšnji popo-
danski seji verifikacijskega odseka se je
razpravljalo o volitvah v okrožju Mari-
bor - Celje. V pritožbi demokratov se
navaja teror klerikalcev, agitacija s
križem na skrinjicah ter postopek radi-
kalcev med prekmurskim ljudstvom. Demokrati
so zahtevali preiskavo, kar je
pa večina odklonila. V razpravo je prišla
pritožba glede volitev v ljubljanskem
volilnem okrožju. Ker ta okraj voli več
ko 9 poslancev in je samo ena lista dobi-
la količnik, povdarja pritožba, da je tre-
ba volilni zakon razlagati tako, da dobi-
te mandate dve najmočnejši listi brez
količnika in ne samo ena. V debato so
posegli Kumanudi, Pešič, Wilder, Marko-
vič, Hohnjec, Petrovič in Kočič. Večina
je predlog demokratov odklonila, ker ni

hotela, da zgube klerikalci 1 mandat. Se-
ja je bila ob 7. uri zvečer zaključena in
je prihodnja sklicana za danes ob 9. uri.

Beograd, 7. maja. Radikali še vedno
zanikajo obstoj protokola sporazuma, da-
si sta Radić in Korošec ponovno izjavila,
da tak protokol obstoja. Sedaj skušajo
radikali razdvojiti klerikalce in musli-
mane od Radića. Muslimani bi naj vsto-
pili v vlado in bi dobili takoj portfelj,
klerikalcem pa bi se s "prehodnim reži-
mom" omogočil kasnejši vstop v vlado.
Opustiti bi pa morali svoje avtonomi-
stično stališče in glasovati z vlado zlasti
v uradniškem vprašanju. Protiviti se
tudi ne bi smeli izvedbi ustave glede raz-
delitve države v oblasti. Zato bi pa dobili
"nevtraln o sebo" kot pokrajinskega na-
mestnika (Želgar ali Pitamici!).

Pred obnovo pogajanj v Opatiji.

Naša delegacija ne sme popuščati.

Beograd, 8. maja. Izvirno. Kakor se
doznava, bo naša delegacija v par dneh
odpotovala v Opatijo, kjer se bodo pre-
kinjena pogajanja nadaljevala. Posveto-
vanja, ki se vrše v zunanjem ministertvu,
bodo v nekaj dneh končana. Po končanem
posvetoivanju in razmotrivanju položaja,
katerega so se udeležili zunanji minister
dr. Ninčić, njegov pomočnik Panta (Ga-
vrilović, nadalje Nešić in dr. Rybaš, bo
dobila naša delegacija v paritetni komi-
siji definitivna navodila za nadaljni po-
stopek. Vlada, zlasti pa zunanji minister
dr. Ninčić želi, da bi naša delegacija

čimprej odpotovala na svoje mesto v
svrhu obnove pogajanj ter končne rešitve
preostalega kompleksa vprašanj, zlasti
glede reške države. V političnih krogih
vlada mnenje, da se nova navodila naše
delegacije ne bodo mnogo razlikovala od
opatijskih smernic. Če pa ne bi prišlo
do sporazuma, ter bi Italija poskušala
posegati še nadalje v naše državne inte-
rese, naj se prepusti rešitev švicarski
arbitraži. Na noben način pa ne sme na-
ša delegacija odnehati od našega princi-
pijnega stališča.

Iz seje ministrskega sveta.

Beograd, 8. maja. Včeraj popoldne se
je vršila seja ministrskega sveta, ki je
trajala od 16. do pol 21. ure. Vršila se je
razprava o raznih kreditih, ki jih je za-
hteval finančni minister. Krediti so bili
večinoma odobreni. V reparacijskem
vprašanju, ki je postalo vsled zasedbe
Poruhrja tudi za nas pereče, ni prišlo do
definitivnih sklepov. O delu verifikacijs-
kega odbora je poročal minister Marko-
vič, ki redno prisostvuje sejami tega od-

bora. Najvažnejša točka dnevnega reda
je bilo vprašanje redukcije uradništva,
vendar pa se o tem ni razpravljalo. To-
zadevno je stavljal finančno-ekonomski od-
bor predlog, naj se osnuje tričlanska ko-
misija, ki naj izvrši redukcijo v posa-
meznih ministrstvih. Redukcija naj bi
bila po zatrdilu vladnih krogov nestran-
karska, česar pa dosedanje izkušnje ne
dokazujejo.

Podaljšanje češkoslov.-rumunske defenzivne pogodbe.

Praga, 7. maja. Izvirno. Češkoslovaški
dopisni urad poroča: Ker je defenzivna
pogodba med Češkoslovaško in Rumunijo
z dne 23. aprila 1921 te dni potekla, a se
je pogodba izkazala kot dobro sredstvo
za ohranitev miru, se je po predhodnem
dogovoru med češkoslovaško in rumun-

sko vlado podaljšala za nadaljni dve leti.
Tozadevna pogodba je bila danes popoldne
podpisana na praškem gradu v zunanjem
ministertvu. Za Češkoslovaško je podpi-
sal zunanji minister dr. Beneš, za Ru-
munijo pa pooblaščen poslanik v Pragi
Hott.

Tudi Anglija smatra nemško ponudbo za ne- primerno.

London, 7. maja. Izvirno. Ministrski
svet je danes pod predstvom Curzona
razpravljao o nemški noti ter o franco-
belgijskem odgovoru. Kakor dozna-
va Reuterjev urad, je angleška vlada
sklenila, poslati nemški vladi noto, v
kateri ji bo obrazložila, da nemška po-
nudba ni bila niti zadovoljliva niti pri-

merna, da bi napravila konec sedanjemu
položaju. Ta nota pa ne bo imela značaja
direktno odklonitve, temveč bo skušala
pospešiti obnovo pogajanj med zavezniki
in Nemčijo. Na vsak način pa bi mo-
rala nemška vlada staviti nove, primer-
nejše predloge, o katerih bi se lahko
razpravljalo.

Priprave za sprejem kraljice v Splitu.

Split, 8. maja. Izvirno. Nj. Vel. Kral-
jica Marija, ki biva začasno v Dubrov-
niku, pride dne 10. maja v Split, kjer o-
stane do 12. tm. Mesto se pripravlja na
svečan sprejem. Kraljica si namerava
ogledati mesto z okolico ter izkoprnic v
Solinu.

Angleški kraljevski par v Rimu.

Rim, 7. maja. Izvirno. Angleški kralj
in kraljica sta danes dospela v Rim.

BORZA.

Curih, 8. maja. Sklepní tečaj: Pariz
36.72, Beograd 5.80, London 25.63, Berlin
0.0153, Praga 16.49, Italija 26.95, Newyork
555.50, Dunaj 0.0078, Sofija 4.30.

Zagreb, 8. maja 1923. Sklepní tečaj: Pariz
6.30—6.35, Svica 17.15—17.25, Lon-
don 4.40—4.41, Berlin 0.265—0.2725, Dunaj
0.13275—0.13375, Praga 2.825—2.835, Italija
4.62—4.64, Newyork 94—94.75, Budimpešta
1.80—1.85, Bukarešta 4.55—4.675, Amster-
dam 37.—37.25.

In dr. Korošec? "Slovenec" objavlja v
svoji nedeljski številki razgovor z naj-
novejšim Radićevim kurirjem. V tem
"razgovoru" pravi dr. Korošec med dru-
gim:

"Nevzdržno je, da bi predstavniki sa-
mo enega naroda mogli za dalje časa
vladati nad vsemi tremi narodi. Radi-
kalna stranka ni v Sloveniji dobila no-
benega mandata, a vendar odloča v vseh
naših zadevah, a naša stranka, predstavi-
nica celotnega slovenskega naroda, je
obsojena na opozicijo. To je nenaravno.
Realnost sama nujno zahteva, da se dela
naprej za sporazum in da se Slovenija
upravlja od Slovencev."

Z drugimi besedami: "sporazum" raz-
zume dr. Korošec tako, da dobi on vsa
politično moč v Sloveniji v roke. Go-
spodje radikali, dajte mi pokr. namestni-
ka, izročite mi višji šolski svet, na vsa
odločilna mesta dajte klerikalce — eto,
sporazum je tu. Kaj hočete še več? Spo-
razum naj služi dr. Korošcu v to, da bo
mogel gnjaviti svoje politične nasprotni-
ke v Sloveniji, da bo mogel gnjaviti na-
predno uradništvo in učiteljstvo, napre-
dne korporacije in zavode, da bodo — ka-
kor v Srbiji — frčali iz raznih mest Ko-
rošec politično neljubi uradniki itd.

Tako vedo sedaj tudi najnaivnejši po-
litični lajki, kaj je pravzaprav spora-
zum. Nič drugega, nego to, da si radikali,
Radić in Korošec po plemeniti razdeli
politično moč, ki je bodo neomejeno iz-
rabljali, pa magari vzame pri tem državo
in narod vrag.

Toda dr. Korošec in njegovi najno-
vejši zavezniki naj pomnijo, da so na-
prednjaki v Sloveniji že skozi desetletja
sem vajeni težkih in trdih bojev in da
se bion dr. Korošca, če mu ga da Pašić
v roke, tudi tokrat ne bodo uklonili. Ni
jih pomandral dr. Sušteršič pred vojno,
ni jih pomandral vojna, ni jih izkoreni-
nil po prevratu Brejca, pa jih tudi naj-
novejša naklada klerikalne nadvlade v
Sloveniji — ako do nje pride — ne bo
zrušila. Prihodnje volitve bodo pokazale,
da bo tudi tokratna Koroščeva politična
kupčija z radikali in Radićem jalova.
Nacionalna misel in jugoslovenska ide-
ologija ter socialno in gospodarsko na-
predna načela se ne dajo ubiti. Tok časa
in dogodkov pa bo tudi dokazal, da je
edini mogoč sporazum ta, ki ga hoče na-
ša demokracija: priznanje jugoslovenske
države, priznanje jugoslovenske ideolo-
gije na podlagi enakosti, svobode in
bratstva.

Politične vesti.

* Za sporazum. Čudna, prečudna so
poča radikalne žurnalistike. Čitajte na
pr. po vrsti glavni radikalni organ "Sa-
moupravo", potem Pašićevo "Tribuno",
Savičev "Balkan", novosadsko "Zastavo",
ostješko "Stražo" itd. in končno še ljub-
ljanske "Jutranje Novosti", in ko boste
prečitali vse te liste, res ne boste vedeli,
kaj radikali pravzaprav hočejo — ali so
za ustavo ali proti ustavi, ali so za Veli-
ko Srbijo ali za Jugoslavijo, ali za spo-
razum ali proti sporazumu. "Samoupra-
va" pravi, da so za ustavo, "Tribuna", da
so za revizijo, "Balkan" lomi v vsaki šte-
vilki kopje za Veliko Srbijo, "Jutranje
Novosti" pišejo o Jugoslaviji, "Zastava"
je proti sporazumu, "Jutranje Novosti"
so danes za sporazum, jutri pa proti spo-
razumu. Kaj je resnica? Kateri teh mno-
gobrojnih radikalnih listov ima prav,
kateri je merodajen? Z dostojnega žur-
nalističnega stališča moramo pač obso-
jati pisavo umazanega Savičevega "Bal-
kana", ki je vreden brat naše mariborske
klerikalne "Straže", priznati pa mu ven-
dar moramo malo več politične pameti
kakor ljubljanski "Jutranji Novo-
stima", ki so glede nedoslednosti pravo
nadaljevanje bivše Peskove "Jugoslavi-
je": podobne pa so "Jugoslaviji" tudi po

ogromni lahkovernosti. Te »Jutranje Novosti« so prinesle v nedeljski številki uvodni članek »Za sporazum«, ki je pravo zrcalo politične naivnosti. Zanimivo je čitati, kako si mali radikalni Morie predstavlja »sporazum« in konsolidacijo naših obupnih notranjih razmer. Posebno značilen je konec članka, ki se glasi doslovno: »Kakor smo že rekli, žele radikali in tudi deleži na tem, da pride čimprej do sporazuma, kar bo pomenilo velik uspeh za državo in narod. Z dosegom sporazuma in s tem, da se spravijo z dnevnega reda vsa sporna vprašanja, se bodo naše notranje razmere stabilizirale. Vse teroristične organizacije bodo razpadle same od sebe. Naš dinar bo zadobil v inozemstvu določeno vrednost in tedaj bomo vsi složno delovali na povzdigi in izpolnitvi naše trgovine in industrije. Postali bomo gospodarsko močni, kar je danes naša največja potreba.« »Pav«, ki je podkisan, je pozabil dodati samo še to: »Po naših rekah se bosta cedila med in mleko in mesto dežja bodo padale pečene piške v omaki.« Vse to se bo zgodilo sedaj — ko je sestavljena homogena radikalna vlada, ki je »za sporazum«. Mi pa vemo, da bo sedanja radikalna vlada zavozila našo državo še v večje blato, da do sporazuma, namreč do takega, ki bi res imel za posledico ozdravljenje naših razmer, ne bo prišlo in da bo pri nas še slabše kakor je danes. G. »Pav« z našim mnenjem seveda ne bo zadovoljen, razvoj dogodkov pa bo neizprosno pokazal, da smo imeli vsi prav in da se strankarskim sporazumom ne da urediti naše države, da je za to treba drugih metod in drugih sredstev, da je za to treba metle, velike, železne metle, ki bi pometla v pozabljene vse našo nesnago od Pašića do Korošca ter Spahije in Radića. Da, gospoda pri »Jutranjih Novostih«, tedaj, ko se bo zgodilo to, tedaj bodo komaj napočili tisti časi, katere napovedujete, napočili pa bodo brez vas in proti vaši volji.

* Radikali ostanejo zvesti vidovdanški ustavi? Glavni organ radikalne stranke, beogradska »Samouprava«, je prinesla te dni zanimiv uvodni članek, v katerem pravi, da bo tudi nova homogena radikalna vlada ostala zvesta onemu programu, katerega je zastopala pred volitvami ter vidovdanski ustavi. Radikali ne bodo pustili porušiti našega narodnega in državnega edinstva. Ta izvajanja so posebno zanimiva posebno vsled tega, ker se na drugi strani dan za dnem govori o tem, da hočejo radikali deliti državo in oblast s Korošcem, Spahijem in Radićem. Mi smo od vsega početka vedeli, da nameravajo radikali klerikalce, radičevce in muslimane le varati. Vprašanje pa je, če ne bodo končno oboji prevarani!

* Ali obstoja »protokol sporazuma« ali ne? Ko sta radikalna delegata Gjurčić in Jovanović odhajala od svoječasnihi pogajanji iz Zagreba, se je razglasilo — tudi v radikalnem časopisu — da imata v žepu podpisani »protokol sporazuma«. Ker so med radikalskim volil-

štvom samim nastali glasovi proti sporazumu z Radićem na škodo državnega edinstva, so prišli radikali v zadrego in minister Marković je nekega lepega dne izjavil, da tak protokol ne obstoja. Desavouirala sta ga Radić in Korošec, ki oba potrjujeta, da protokol obstoja. Korošec celo odločno zahteva izvedbo sporazuma, to je prenos politične moči v Slovenijo na njegovo stranko. Minister n. r. Svetozar Pribičević objavlja v beograjskem »Novem listu« sledečo izjavo: »Po sestavi homogene radikalne vlade sem imel priliko se prepričati, da obstoji protokol v predhodnem sporazumu med oficijelnimi predstavniki radikalne stranke (predsednikom in tajnikom radikalne stranke) in predstavniki federalističnega bloka v Zagrebu, kateremu je na čelu predsednik nevtralne, mirotvorne in čudotvorne republike. Del radikalnega časopisa skuša pobijati to mojo trditev in se poziva na izjavo dr. Laze Markovića, ministra pravde, da sporazum ne obstoja. Pozivam g. Marka Gjurčića, predsednika radikalnega kluba, naj izjavi na častno besedo, da ni podpisal nikakega protokola v Zagrebu skupno s predstavniki tkzv. federalističnega bloka. Po tej izjavi morem zopet govoriti jaz.« — Sedaj čakamo na častno besedo g. Gjurčića.

* Iz verifikacijskega odbora. V verifikacijskem odboru narodne skupščine se nadaljuje razprava o pritožbah zoper volitve iz raznih volilnih okrajev. Demokrate iznašajo dan za dnem neverjetne konkretne slučaje o radikalskih lopovščinah in nasiljih. Značilno je, da se vse pritožbe demokratov odbijajo z glasovi radikalcev, klerikalcev in spahovcev. Zanimiva je bila raprava o volitvah v varaždinskem volilnem okraju. Poslanec dr. Krizman, ki je bil tam kot demokrat izvoljen, je iznesel proti nasilstvom v tem okraju pritožbo, v kateri navaja konkretne podatke o Radićevem terorju. Predlaga, da se pošlje v okraj preiskovalna komisija in da se dotlej tudi verifikacija njegovega mandata odloži. V debati so demokrati poslanci iznesli interesantne podatke o težkem boju demokratov proti Radićevi demagogiji in so ti govorili napravili globok utis na vse člane odbora. Celo radikali so se zavzeli za pritožbo dr. Krizmana in je bilo z večino glasov sklenjeno, da se odloži, dokler ne pridejo poverilnice Radićevih poslancev. Dr. Krizmanov mandat se je potrdil.

* Pašić organizira protiradičevsko stranko? V pondeljek je bil bivši Radićev poslanec Häusler v advijenci pri Pašiću, s katerim se je razgovarjal nad dva uri. Nek član radikalnega kluba je izjavil dopisniku zagrebske »Riječi«, da hoče Pašić podpirati Häuslerja pri ustanovitvi nove stranke na Hrvaškem, ki naj bi tvorila potincež Radiću. Zasiural mu je varstvo oblasti in materialne pomoči iz radikalnih fondov. Ta stvar pa našim klerikalcem, ki so se zapisali z dušo in telesom Radiću, ni po volji. Nek klerikalni poslanec je dejal, da bi tako

deliti in oceniti. Gotovo je pa, da se vsaka ocena bliža objektivnosti, katera pušča kolikor mogoče v nemar ona svojstva umotvorov, katera so vtemeljena v hipni modli. So na pr. kritiki, katerih prva skrb je, da vtaknejo vsako razstavljeno sliko najprej v oni predalek, kamor mislijo, da spada. Potem je kritiziranje seveda lažje, kajti ravna se po receptu, ki je namenjen impresionistom, ekspresionistom, naturalistom ali drugim-istom. Če je kritik na pr. čovek, ki hoče dokazati, da plava s sedanjo dobo, bodo najboljši note dobili gg. ekspresionisti, če pa je kritik recimo nad 50 let star, bode valuta raznih »pimplerjev« visoko stala. Kakor je pač zapisano na dotičnem predaleku.

Ampak, dragi bralec, svetujem Ti, da se držiš raje mojega recepta, ki se glasi: Moda je za presojanje umotvorov najmanj važna stvar. V poštev pridejo samo 1. talent, 2. tehniška sposobnost, 3. dober vkus in ev. 4. še marljivost. Posebno talent, ki se očituje v vsaki maniri, v vsakem slogu in v vsaki modli. Če ti torej kdo poreče, dragi bralec, da sedanja razstava ni na onem višku, kakor so bile druge, ker ni tako moderna, mu moreš z mirno vestjo odgovoriti, da mode ne iščeš v razstavah ne v modnih listih, v razstavah pa iščeš umetnosti. In veruj mi, umetnosti bodeš našel v tej razstavi dovolj.

Kakor že rečeno: razstava vpliva, ka-

početje Pašića kršilo v Zagrebu podpisani sporazum in bi morala opozicija, ki ga sedaj na vsej črti podpira, nastopiti proti njemu z vso oostrostjo.

* Mussolini in rimska cerkev. Odstranitev ministrov ljudske stranke iz fašistovske vlade je brez dvoma zelo neugodno uplivala na že itak napeto odnose med fašisti in posvetnimi predstavniki katoliške cerkve, ki imajo za seboj velike množice vernega italijanskega ljudstva. Ministrski predsednik Mussolini je skušal to napetost ublažiti in si obenem pridobiti simpatije v ljudskih, po večini kmetskih množicah ljudske stranke s tem, da je sprejel v svojo vlado tudi zastopnike ljudske stranke in da je postavil svoj program na čisto versko podlago. »Bog in domovina«, je bilo geslo, s katerim je začel svoje delovanje kot ministrski predsednik. Toda turinski kongres in poznejši dogodki, ki jim je dal ta kongres povod, so pokazali, da si ljudska stranka ne da izvit iz rok orožja, s katerim se je povzpela do svoje moči. Po izstopu poplarskih ministrov iz vlade je izbruhnilo v fašistovskih množicah pritajevano sovraštvo proti ljudski stranki zopet na dan v obliki napadov na poplarske ustanove. Boljše agitacije za svoj program si ljudska stranka, seveda, ni mogla želeti, kajti napadanje in preganjanje eminentno katoliške stranke je pač očiten dokaz o neiskrenosti verske podlage fašizma. Dejstvo, da je fašistovska milica tupatam dobila ukaz sodelovati pri verskih manifestacijah, ni moglo tu mnogo izdati. Stvar je postala zadnje čase tako resna, da je ministrski predsednik Mussolini smatral sedaj potrebno poslati vsem prefektom v kraljevini posebno okrožnico, s katero odločno poziva, da skrbje, da se nikakor ne motijo verske manifestacije in da zagotovo največje spoštovanje do duhovnikov. — Mussolini ima pač mnogo preglavic s svojimi številnimi pristaši, ki ne razumejo njegovega programa.

* Vstaja v Ukrajini. Iz Harkova javljajo, da v Ukrajini besne težki boji med ustaši in rdečo vojsko. Ustaši so zasedli celo progo od Kijeva do Odese. Poveljnik 2. boljševiške armade je proglasil obsešno stanje na desni strani Dnjepra. Zdi se, da so ustaši gospodarji položaja in da bodo popolnoma pregnali sovjetske čete z ukrajinskega ozemlja.

Dnevna kronika.

— Kraljica se vrne v Beograd. Iz Beograda poročajo, da se Nj. Vel. kraljica Marija vrne koncem tega tedna v Beograd.

— Zadnja »Straža« je požrla zopet 7 demokratov: dr. Pučnika, Vugo, Rehharja, Ozima, Pirha, Voglarja in Spindlerja. Dobro prebavo!

— Zanimanja za naša pomorska kopališča z vsakim letom naraščajo. Letos se računa, da bo samo Čehov posetilo našo jadransko obal nad 40.000. O Čehih imajo naši pomorski hotelirji in najemodajalci nekako slabo mnenje, ker so Čehi —

kor vsaka kolektivna razstava zelo enofno, nikakor pa ne monotono. Oba umetnika sta se potrudila v sižejih in s tehničnimi sredstvi doseči kolikormogočo raznolikost. Enotnost se pa izraža v osebnosti vsakega umetnika, ki jo čutiš v razstavljenih delih. Kakor ima vsak človek svoj rokopis, ki ga le s težavo utaji, tako se izraža tudi v vsakem umotvoru — čisto brez volje ali namena umetnika — neka posebnost, ki pripada edino njegovemu avtorju. Tako so nam znane poteze mnogih umetnikov ter spoznavamo po njih njihova dela brez ozira na vsebino umotvora.

Bolj ko se umetnikova osebnost izraža v tej tehniški posebnosti, ljubši nam je umetnik po navadi. Seveda ne manjka nasprotnih slučajev, ko nas ravno neke take zunanosti odbijajo. Odbijajo nas pa posebno tam, kjer le preveč čutimo, da skuša umetnik tudi v tehniških zunanjostih posnemati drugega umetnika z izrazito osebnostjo. V tem smislu bi bil občutek, da posnema Dolinar Mestrovica, huda graja. Po mojem mnenju ta graja izvira v tem, da sodijo nekateri preveč enostransko. Ravno ta razstava je pokazala, da je Dolinar vsvaril svoj tip. Ta tip odseva iz vsakega njegovega dela. Povsod vidiš in čutiš njegov način elegantne stilizacije, ki pa ne prehaja nikjer v brezizrazno dekorativnost, kakor se to tako rado godi. Njegov slog pa je vse-

štedljivi in ne zapravlja in razsipuje denarja, kakor pa nekateri drugi tujei. In to jim ljudje zamerijo, ker ne zaslужijo toliko kakor pri drugih posetnikih. Kljub temu pa so Čehi v marsičem boljši od nas in ravno štedljivosti se lahko nemo od njih. Naravno in potrebno pa je, da gremo bratom Čehom povsod na roko, da bodo dobili od nas najboljše vtise, kakor jih prinašajo naši ljudje z obiskovna Čehoslovashkem.

— Zopet splavarska nesreča na Dravi. Iz Dravograda poročajo: Na 2. tm. je vozil velik splav tvrde Hejne iz Osjeka, z lesom naložen, proti dravogradskemu lesenemu mostu ter zadel v leseno kobilko istega tako, da se je razbil in je pri tem utonil splavar Ivan Bertol iz Selnice pri Mariboru. Utopljenca, kateri zapušča 5 otrok, do danes še niso našli.

— Oskrbnina v bolnicah se je zopet zvišala in sicer v mariborski na 23 D dnevno, v bolnicah v Celju, Slov. Gradcu, Brežicah, Ptuj in Murski Soboti pa na 22 Din. dnevno.

— Čehoslovaki na Kosovem. Beogradska patriarhija je dobila obvestilo, da pridejo ob Vidovem v našo državo večje skupine državljano čehoslovashke republike, da se upoznajo z našimi zgodovinskimi kraji in spomeniki na Kosovem.

— Mesto k razpravi na pokopališču. Te dni bi se imela pred zagrebskim okrožnim sodiščem vršiti razprava zoper Matija Tkaliča, ki je ustrelil uradnika pri oddelku za socialno skrbstvo v Zagrebu. Tkalič, ki je invalid, je bolhal na tuberkulozi. V zaporu se je njegova bolezen tako poslabšala, da so ga morali prepeljati v bolnico, kjer je pred par dnevi umrl.

— Strašen zločin cigana. V vasi Vrčin v bližini Beograda je izvršil cigan Gjorgje Nikolič težak trojni umor. Z nožem je ubil svojo ženo Marto, njeno sestro Ružo in taščo Sveto Jovanović. Cigan je živel z Marto neporočen več ko leto dni in sta živela v lepi slogi. Martina sestra in mati pa ste bili proti zakonu, a Marta je imela Gjorgja zelo rada. Nekaj časa sem pa se je udal pisanstvu in postal je surov ter je pretepal ženo. Marta se je zato vrnila k materi in sestri. Drugo jutro prihrum v hišo Gjorgje na smrt pijan. Krvavih oči, z nožem v roki, zahteva, da se Marta takoj vrne. Ko je mati to odbila, jo je udaril trikrat z nožem v prsi, da se je vsa v krvi zgrudila. Tedaj prihiti Marta, a Gjorgje se zalepi v njo in jo s sunkom v srce usmrti. Isto je storil pri Ruži, ki je prihitela sestri na pomoč. Vse to se je zgodilo tekomi par minut. Nato je cigan neznan kam izginil.

Dopisi.

Zidamnost. Železn. uradniku Ručmanu je umrla v nežni starosti hčerka Milena. Prizadeti rodbini naše sožalje. — Delavec cementarne Trebše je prišel z nogo pod kolesa vozečega avtomobila; moral je v bolnico v Celje.

kakor moderen, t. j. ima neke splošne podobnosti z deli vseh sedanjih kiparjev, ki se niso podali na rakovo pot arhaistov; te splošne podobnosti ga ravno tako približujejo Mestrovicu, kakor Metznerju ali kateremu si bodi modernemu kiparju. Pa recimo, da imajo prav oni, ki trde nasprotno. Ali je Kralj Matjaž edino Dolinarjevo delo na tej razstavi? Kaj pa vseh drugih 20 kipov v lesu, kamnu, maven in bronu? Kaj pa največje njegovo delo, 12 okroglih reliefov za Jadransko banko v Beogradu? Delo žal ni razstavljeno v originalu, nego samo v fotografskih posnetkih. Tu vidiš, kaj zmore Dolinar. In tu vidiš, da je Dolinar samosvoj in da mu ni treba iskati drugih vzorov. In še nekaj. Dolinar razstavlja dela večinoma v pristnem materialu. Ali več, dragi bralec, kaj to dandanes pomeni, če slovenski kipar brez subvencij izdeli 20 kipov v pristnem materialu? Ali znaš precenti trud in izdatke, ki so skriti v teh delih? Res, da samo to ne odloča še umetniške vrednosti, ampak to kaže na energijo in delazmožnost, ki mora vsakomur imponirati.

Posameznih del ne bom omenjal, ker sem mnenja, da so razumljiva in ne rabijo komentarjev. Priznavam splošno pravico inteligentnemu občinstvu, da samo presoja in vživa umotvore ter se ne more načuditi onim nerednim posetnikom

Saša Santel:

Še o kolektivni razstavi Bucik-Dolinar v Ljubljani.

Ljubljana ima po daljšem odmoru zopet umetniško razstavo. Tokrat vidimo v Jakopičevem paviljonu kolekcijo Bucikovih slik in Dolinarjevih kipov. Kolektivne razstave imajo vedno svojo posebno zanimivost: kažejo umetnika, ali vsaj del njegove dobe v pregledni obliki ter dopuščajo vsled tega gledalcu, da se vglobi v večjim razumevanjem v umetniško delo, nego je to mogoče v splošnih razstavah, kjer vidimo od vsakega umetnika le nekoliko del. Razven tega so kolektivne razstave navadno enotnejše od razstav, v katerih so zbrana heterogena dela raznih umetnikov z različnimi umetniškimi stremljenji. Drugo je vprašanje, ali je mogoče v kolektivnih razstavah posameznih umetnikov presojsati razstavljena dela tako objektivno, kakor je to mogoče v skupnih razstavah, kjer gledalec nehoti primerja in klasificira. Objektivnih ocen umotvorov, ki so ravno kar nastali, pa že tako ni prav mogoče podajati; vsaj takih ne, ki bi se mogle brezdomno vzdržati tudi v bodočnosti. Preveč je vidikov, raz katerih se umotvorji presojsajo in navadno je potrebno, da preteče daljši čas, po katerem jih moremo šele popolnoma sigurno opre-

Maribor, 8. maja 1923.

Na potu okoli sveta.

Bucik je član novoustanovljene ali prenovljene »Vesne«. Njegova deviza je iskanje oz. slikanje lepote. Njegova mod je portre, posebno ženski portre, v katerem ga pač malokdo prekaša. Gotovo je, da nalaga slikanje portretov umetnikom včasih težke probleme. Naročniki portretov ne vedo vselej, da bo slika najbolja, če umetnik nemoteno dela brez ozira na njihov vkus. Zato občutimo pri portretih večkrat kompromise, ki so nastali med prepričanjem slikarja in med željami naročevalca. Taki kompromisi morajo neugodno vplivati. Bucikova dela morda tudi niso vsa brez te hibe, če jo smemo tako imenovati. /A kaj, ko vidimo v vsakem njegovem delu tehniško spretnost, ki je na višini. Bucik je virtuoz. In, boga mi, virtuoznost ni umetnosti že nikdar škodovala. Brez virtuoznosti sploh ni umotvora. S slikami, ki

napravljja na laika vtis, da bi znal to tudi sam napraviti — kolikokrat čuješ podobne opazke v sodobnih razstavah — ne more biti vse čisto v redu... K temu pa pride vprašanje vkusa, o katerem se ne bi smelo — kakor pravijo — diskutirati. Vprašam samo, kakšna tehnika bi bila boljša za slikanje mladih lepih ženski obrazov? Oni, ki jim je Bucikov pastel presladek, bi svetoval, naj si predstavljajo naslikan potře svoje izvoljenke, na kateri občudujejo lepoto oči, ust, nosa itd. v tehniki, ki se izogiba vsakemu detajlu ali v načinu, ki karikira in obraza oddaljuje od narave. In če je ta izvoljenka zares lepa, — o čemur pri bralcu teh vrst ne dvomim, — zakaj bi ne bila visoka umetniška naloga lepoto teh potrez ohraniti na platnu ali papirju, kakor so to delali že umetniki pravih dob?

V nekaterih delih je Bucik tudi pokazal, da zna drugače, če hoče. Poglej njegovo Medano, njegovo ulico v Gorici, razne njegove risbe, njegove potreze starejših oseb, posebno pa njegov nenadkriljiv potře nepozabnega dr. Reje.

Bucik je umetnik, o tem ni nobene diskusije in lahko se ponašamo z njim. Želimu mu le, da napravi v naši novi domovini še mnogo portretov.

m Previdnost pri klobasah. S toplejšimi letnimi časom zopet nastopa nevarnost zastrupljenja s klobasami, ki se ob vročih dneh rade pokvarijo, zlasti, če niso shranjene v mrzlih prostorih. Minulke videlijo se je s klobaso zastrupil pivovar

g Brodarski promet na naši obali. Na naši obali vršijo obalno in tovarno plovno službo sledeče parobrodarske družbe: Jadranska ploviška deln. družba na Sušaku, »Dalmatija« parobrodarska delniška družba v Splitu, Dubrovačka parobrodarska delniška družba v Dubrovniku, Obalna plovitba d. z. o. z. v Dubrovniku, Korčulanska plovitba L. Depolo &

Co., v Koruži, in »Boka« brodarstva družba v Kotoru. Navedene paroplovne družbe vzdržujejo in vršijo službo na sledečih linijah in zveznih progah: Na spojnih progah med Dubrovnikom, Trstom in Bari vozijo parobrodi Dubrovačke paroplovbe d. d. Med Splitom in Trstom vozijo parobrodi Dalmatije d. d. Na lokalnih progah pri morju vršijo službo parobrodi »Jadranske plovbe«. Na lokalnih linijah v srednji dalmatinski obali vozijo parobrodi »Dalmatije«, medtem ko vršijo na lokalnih progah južne dalmatinske obale prevozno službo parobrodi dubrovaške obalne plovbe, korčulanske plovbe in ladje brodarstva delniškega društva »Boka«. Poleg teh domačih družb vršijo na naši obali plovno službo še sledeča inozemska parobrodarska društva: Parobrodarska družba »Puglia« in »Bari«, »Lloyd Triestino« v Trstu in »Costieri« na Reki. Vozni red parobrodarskih zvez vseh navedenih družb z navedbo tonaže posameznih parnikov, za tovarno službo so interesantno na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Zetev duhana v Jugoslaviji obeta letos biti zelo dobra. Po podatkih ministrstva za poljedelstvo se računa, da se bo letos pridelalo krog 25 milijonov kg duhana. Od tega bi se lahko izvozilo krog 13 milijonov kg. Lansko leto smo morali duhan celo uvažati iz Bolgarije in Turčije, letos pa ga bo skoraj polovico ostalo za izvoz. Direkcija monopolne uprave že pripravlja vse potrebno za izvoz duhana.

g Olajšave pri nameščanju inozemskega strokovnega delavstva. Ministrstvo za socialno politiko namerava izdati nove odredbe glede nameščanja inozemskih kvalificiranih delavcev, ki bodo dosedanj postopanje nekoliko olajšale. Po tej naredbi ne bo treba zaprositi za dovoljenje ministrstva, temveč bodo tozadevna dovoljenja izdajale inspekcije dela. Jugoslovanski konzulati lahko izdajo vizume za dopotovanje za dobo treh mesecev, če dotični strokovni delavec dokaže, da bo nameščen v kakem jugoslovenskem podjetju. Doslej je te vizume izdajalo samo ministrstvo za zunanje zadeve.

g Izgledi letošnje žetve. Glasom objav ministrstva za poljedelstvo so izgledi letošnje žetve zelo dobri in mnogo boljši,

kakor lani. Dosedaj je obdelanega in posejanega 1.939.000 ha polja, to je za 50 odstotkov več kakor lani. Tudi vreme je doslej zelo ugodno vplivalo na razvoj setev.

g Zgradba tovarne za municijo in orožje v Jugoslaviji. Kakor smo že poročali, so se vršila pogajanja med našo vlado in Škodovimi tvornicami v Plzinu glede prenosa enega dela teh tovarn v Jugoslavijo. Generalni ravnatelj Škodovih tvornic se je mudil več časa v Beogradu, kjer je vodil pogajanja, dočim so drugi strokovnjaki potovali po Bosni, da bi našli primerno mesto, kjer bi se tovarna zgradila. Tvornica je nameravala tudi kupiti v Bosni železni rudnik ter premogokop za lastno porabo. Te dni pa so bila pogajanja, ki so se v začetku razvijala zelo povoljno, prekinjena, ker je naša vlada stavila nesprejemljive zahteve. Tovarna bi bila morala dobaviti orožje in municijo za 100 milijonov čkon, toda za to bi si bila morala sama preskrbeti potrebne kredite, ker država sedaj nima denarja. Plačala bi bila znesek v večletnih obrokih. Ker pa je točnost naše državne uprave znana tudi že preko naših mej, so Škodove tvornice to zahtevo odklonile in ves projekt je padel v vodo.

g Jesenski mednarodni vzorčni velesemenj, ki se vrši v dobi od 2.—9. septembra 1923 v Pragi, bode, kakor se pričakuje, najlepši izmed vseh dosedaj prirejenih. Prijavnice, akoprav so bile šele pred tednom razposlane, se vračajo že izpolnjene, kar dokazuje, da je zanimanje za ta semenj kakor v ČSR tako tudi v inozemstvu vedno večje. Na spomladanskem velesejmu, čigar uspeh je bil z ozirom na današnjo splošno situacijo sijajen, se je pojavilo mnogo povpraševanj po blagu iz SHS (vino, preproge, čaj, poljedelski produkti itd.). Žalibog se tem povpraševanjem ni moglo ustreči, ker je bil poset razstavljavcev iz kralj. SHS na Praskem velesejmu primeroma zelo majhen. Priporočila se toraj domačim izvoznikom in producentom, da se v večjem številu udeležijo praskega velesejma, kjer se jim mudi lepa prilika doseči zveze s trgovci in interesi cellega sveta. Industriji in izvozniki, ki se za ta velesejem zanimajo, dobijo informacije lahko direktno pri upravi velesejma v Pragi. Rok za prijave konča 31. maja.

V službo se sprejme v večji tovarni za takoj:

1. Ikušenega strojnika (izkušenega strojnega ključavničarja) za parni stroj (brzotekač — Schnellläufer), samca, kateri je zanesljiv, trezen in zna izvršiti manjša popravila sama.

2. Perfektno strojeplisko, ki zna dobro tudi nemško stenografijo in je verzirana iz vrstne v pisarniški stroki industrije.

3. Treznega in zanesljivega šoferja za osebni avto, samca, ki se razume zelo dobro tudi na manjša popravila sama.

Ponudbam je piloziti prepise spriceval in v pisarni ponudbah navesti natančno doseganje službovanja. Istotako zahtevke glede plače. Službe so trajne in plača po preizkušnji dobra. Ponudbe je vpslati pod »Industrija 777«, Maribor, poštneleže glavna pošta. 899

Išče se provizijski potnik za Stajersko za kremo »Lebin«. Reflektira se le na prvovrstno moč. »Lebin«, kem. tvornica. Rogoza-Hoče. 912 3—1

Knjigovodja - bilancist - išče službe. Nastop takoj. Ponudbe pod »Samostojen«, poštneleže Maribor. 908 2-1

Izobražena gospodična, vešta vseh domačih del in sivanju, išče mesta kot podpora gospodinje pri boljši družini v Mariboru ali okolici. Plača pestransko. Ponudbe pod »št. 914« na upravo »Tabora«. 914 2-1

Proda se pisalni stroj »Rofa«. Kje pove uprava. 915 4-1

Šivalni stroj na prodaj. Stanič, Aleksandrova cesta št. 1, II. nadst., desno. 911

Za birmance! Veliko izbiro gotovih oblik po niski ceni priporočila. J. Vezjak, konfekcija, Vetrinska ul. 17. 909

Onemu, ki mi preskrbi stanovanje treh sob in kuhinje posodim 400.000 K. Naslov pove uprava. 905

Na prodaj hiša s štirimi stanovanji in lepim vrtom. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. Studenci, Jurčičeva ulica št. 20. 906 2-2

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

cenaje in trajnije so kakor usneni
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi

Angleško sukno

vseh vrst ravnokar došlo! Cene nizke!

Poštni nameščenci na obroke!

FRANC MASTEK

4-3 Maribor, Glavni trg št. 16.

Agilnega

mestnega zastopnika

išče veliko zavarovalno društvo. Velika provizija pri banki, eventualno večji vložek. Prijave na upravo »Tabora« pod št. 907. 9-1

Opravična številka: E A VI 183/23-6

Dražbeni oklic.

Dne 11. maja 1923 ob 15. (3.) uri. prodado se v Mariboru, Frankopanova ulica št. 49, po javni dražbi sledeči predmeti: Različna moška obleka, perilo, obuvalo, knjige in druge za vsakdanje uporabo potrebne reči.

K draženju se bo začelo pozivati še-le pol ure po zgoraj navedeni uri; med tem se lahko te predmete ogleda.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. VI
dne 3. maja 1923. 913

XXX.

Suzana.

Hiša, kjer se je nastanila Ivana, ko ji je kralj obljubil, da bode prišel le pribelem dnevu, če ga bo povabila in kjer je bila prosta sprejemati vsakogar, ki se ji je zdelo primerno, — je bila razpostavljena, razdeljena tako: Vhodveža soba na desno, soba na levo. — Desna je služila za kuhinjo, a leva za kuharico in dve služabnici. — Koncem hodnika je bilo predsobje, — na desno od predsobja jedilnica, na levo mal salon — sprejemnica.

Jedilnica, salon in predsobje so imeli steklena vrata na vrt. — precej dobro negovan, katerega je obkroževala visoka stena-zid. — ki je bila jako nevarna za prelesti, preplezati. — V tem zidu so se nahajala vrata, skozi katere je prišel vrtnar, ki ni nikoli vstopil v hišo, in ki je po dokončanem dnevnem delu takoj odšel.

Na hodniku so se vijugaste stopnjice vodile v gorenje nadstropje, kjer se je nahajalo petero sob, — od katerih je bila najmanjša odločena za sobarico, medtem ko so ostale štiri tvorile pravo stanovanje gospodarice.

Spalna soba je bila opremljena s kraljevskim razkošjem, druga soba je bila opremljena kot ateljer, kakoršnega so tiste dobe imele vse visoke dame, — ki so risale, slikale, godle, rezljale. — V malem salonu je bilo razstavljeno bogato pohištvo z dragocennimi malenkostnimi umetninami. — Zadnja soba pa je bila prirejena kot kopalnica.

Sobarica je bilo ono dekle, ki je odprlo kralju, — ona ista, o kateri je govoril de Bernis z gospodom Jakobom.

Ona je bila takorekoč prava voditeljica, ravnateljica te hiše, — ona je vodila, nadzirala vse. — Zapovedovala in ukazovala je samovoljno kakor mlada despotinja služinčadi, katera niso smela nikoli čez hodnik v gorenje nadstropje, ako ni ona dovolila in kakor hitro je bilo

delo končano, so morale služkinje nazaj v pritličje. — Le Suzana sama je bila v zvezi z gospodarico.

Imela je dvaindvajset let, bila spretna in vajena razumeti najmanjši ukaz, željo, — bila je diskretna, sploh v vsem popolnoma pripravna za podeljene ji posle. De Bernis jo je opisal z eno besedo: premetena.

Sicer pa je imela tudi Suzana, kakor vsako človeško bitje, svoj ideal.

Pametna za tri, praktičnega mišljenja, je spoznala življenje in deloma zanikala vse, kar jo je obkroževalo. — Hotela je živeti srečno po lastnem načinu, kajti razumela je moralne slabosti, pomankljivosti in suženjstvo visokih ljudi.

Seveda s tem ni rečeno, da je bila pomnoga značaja, — bila je le zvita, premetena.

Kar se tiče njenega ideala, bomo pa slišali z njenimi lastnimi besedami, kako ga je razumela ona.

Naslednjega dne vstopa Ivane v hišo je de Bernis najprvo šel k vitezu d'Assas v gostilno »pri treh delfinih«.

»To bi bil prvi del moje naloge,« — sedaj je rekel, ko se je vrnil v grad. — »Sedaj mi ostane drugi, — težji, — namreč, da si pridobim Suzano.«

De Bernis, čegar značaj so se prikladale intrige in spletke, se je vneto podal na izvrševanje tega dela naloge.

Treba je bilo, da si pridobi Suzano, ji stori ponudbe, katere mu je gospod Jakob jasno razložil, — da bi dekle slednji izdalo svojo gospodarico, — kralja in Berryerja.

»Kralja, — no to bi šlo, ali policijskega poveljnika, to bo težje!« — je premišljeval pesnik-črnokrilce-far.

Začel je torej obkroževati hišo po dnevu.

Dve uri je že stopical tam okolu.

Okna so bila zaprta.

Zdelo se je, da je hiša prazna.

(Dalje prihodnjik.)

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.)

(86)

»Gospod Jakob se zove, gospod Jakob, — je odvrnil du Barry z glasom, ki je presunil Julijeto. — »Kdo je, — tega ne vem. — Kake naklepe zasleduje? — Tega tudi ne vem! — Jaz vem le, da bogato plačuje, da ga moram občudovati in brezmejno spoštovati, — vem, da bi se rajše zoperstavil kralju v sredi njegovega dvora, kakor da bi prišel v navskrižje z gospodom Jakobom. — On ve vse, on vidi vse, on sliši vse, — njegovi služabniki se nahajajo v Louvreju — v kraljevem predsobju. — Nobena malenkost mu ne ostane prikrita. — To vem! — A niti za vse zlato celega sveta bi ne hotel vedeti, kar se mu zdi primerno, da prikrije. — In če ste pametni, storite pač, kakor jaz.«

To je du Barry pač povedal s popolno odkritosrčnostjo.

Julijeta Becu je bila prevzeta od resnih besed svojega tovariša in si ni upala zahtevati nadaljnjih pojasnil.

»Naj si bo karkoli,« — je lahkončno pripomnila, da bi zamorila mogoče sumnje, katere bi se morda vzbudile v du Barryjevem srcu, — »gospod Jakob se obnaša tudi proti meni skrajno prijazno in pošteno — radodarno. To bivališče — ta ječa, ki mi jo je odločil za sedaj, — je pač dražestna. — Tu je vse opremljeno z najboljšim okusom, — kaj bi si jaz uboga reva mogla želeči lepšega, udobnejšega?«

»Vi — pa uboga reva!« — se ji je porogal du Barry. — »Vi ste vendar grofica, — draga moja, — tega ne smete pozabiti!«

»Seveda — na odru,« — bi se pač varovala, da bi komu rekla kaj takega, ali tu med nama — za kulisami...«

»Nimate prav, draga moja,« — se je oglašil neki strogi glas za obema.

Julijeta in grof sta se zdrznila, zagledala sta gospoda Jakoba.

Prepadena sta umolknila.

Odkod, — kako je vstopil? —

Kako je mogel dospeti v sobo, — se jima prikazati tako nenadno? —

Groza ju je spreletela. — Vrata so bila zaprta, — skoraj bi bila verjela, da ima njiju gospodar čeznaravne moči.

»Sliši vse, vidi vse, ve vse!« — je tresočim glasom zašepetala Julijeta besede, katere je pred malo časa izgovoril du Barry.

»Nimate prav,« — je ponovil gospod Jakob s svojim mirnim nasmehom, — »da se imate le priložnostno za grofica du Barry. Vi ste zmeraj in povsod grofica du Barry, — evo, — prinesel sem vam tudi dokaz o tem.«

Bil je to pravi dokaz, — izvleček oziroma potrdilo iz poročne knjige, — podpisan od župnika od Sv. Evstahija — z vsemi podpis priči, katero je tedaj dokazovalo poroko grofa du Barry z Julijeto Becu, — poročena pred tremi leti.

»Na svidenje,« — je rekel gospod Jakob deklini, a grofu pa: »Du Barry, ali me hočete spremiti? — Potrebujem vaše dragocene pomoči, — treba je namreč, da prehodim bližino Versailles, — pomislite, sedaj po noči, — strah me je!«

Du Barry mu je pokorno sledil, — a skoro se je opotekal.

Julijeta pa je sama še dolgo strmela v pergamentalni dokaz njegove poroke.

Premišljevala je.

»Naj bo!« — je slednjič sklenila. — »Ta grozni človek me ima v svoji oblasti, delala bom do konca, — preprečila bodem, da gospa d' Etioles ne postane kraljeva ljubica, ali...«

Prekinila je svojo misel, — zasopla v strahu, da bi je kdo ne uganil, — da bi kdo ne spoznal njeno najskritejšo idejo. Potem pa je nadaljevala in končala:

»Ali tega pa nočem, da bi bil ubit ubogi dragi vitez d' Assas. — Ne tega nikakor ne pripustim!«